

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce **J. B.**, zastoupeného JUDr. Alenou Beranovou, advokátkou se sídlem Andělská 300, Kutná Hora, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 4. 2006, č. X, vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 43 Cad 10/2006, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2006, č. j. 43 Cad 10/2006 - 63,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaná **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Aleny Beranové **s e u r č u j e** částkou 4000 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 13. 4. 2006, č. X, zamítla žalovaná žádost žalobce (dále též „stěžovatel“) o částečný invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle § 43 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Žalovaná uvedla, že podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Kutné Hoře ze dne 1. 3. 2006 se žalobce sice stal částečně invalidním, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 33 %; nesplňuje však další zákonnou podmínku pro přiznání částečného invalidního důchodu, a sice potřebnou dobu pojištění. Žalobce získal v rozhodném období před vznikem částečné invalidity, tj. v době

od 10. 1. 1996 do 8. 1. 2006, pouze tři roky a 185 dní pojištění, a nikoliv zákonem požadovaných pět let. Žalovaná dodala, že po posouzení podmínky potřebné doby pojištění pro vznik nároku na částečný invalidní důchod přihlédla i k době vedení žalobce v evidenci uchazečů o zaměstnání u úřadu práce, přičemž podle § 5 odst. 1 písm. n) zákona o důchodovém pojištění se tato doba hodnotí v rozsahu nejvýše tří let před vznikem nároku na důchod.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 23. 11. 2006, č. j. 43 Cad 10/2006 - 63, žalobu proti tomuto rozhodnutí jako nedůvodnou zamítl. Soud uvedl, že považuje za dostatečně prokázané, že žalobce byl od 10. 1. 2006 částečně invalidní. Pokud jde o doby pojištění, soud uzavřel, že žalobce při jednání před soudem nepředložil žádné nové okolnosti a závěr žalované tak nebyl zpochybněn. Soud nemohl odhlédnout od toho, že podle § 5 odst. 1 písm. n) zákona o důchodovém pojištění lze započítat dobu, po kterou byl žalobce veden v evidenci uchazečů o zaměstnání Úřadu práce v Kutné Hoře, v rozsahu nejvýše tří let před vznikem nároku. Podle názoru soudu nelze přehlédnout ani skutečnost, že to byl právě žalobce, který ani po převzetí platebních výměrů neuhradil dlužnou částku 4440 Kč na pojistném za rok 1996, stejně jako předchozí dluh. I když by žalobci nemohla doba pojištění za jeden rok v rozhodném období deseti let (rok 1996) pomoci, přesto nemohla být započítána v jeho prospěch, zejména s ohledem na neuhrazení pojistného. V § 43 zákona o důchodovém pojištění jsou taxativně stanoveny podmínky, za nichž má pojištěnec nárok na částečný invalidní důchod; proto soud nemohl přihlédnout k žalobcem namítané „přílišné tvrdosti zákona“ ani k „dobrým mravům“. S ohledem na ustálenou judikaturu soud uvedl, že pokud žalobce prokázal potřebnou dobu pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod a tato doba nevyplývá ani z dávkového spisu, je žaloba proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o částečný invalidní důchod nedůvodná. Proto soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti stěžovatel namítl, že jeho doba pojištění byla delší než bylo uvedeno v příloze napadeného rozhodnutí, neboť někdy v letech 1998 až 1999 přibližně 18 měsíců pracoval pro zaměstnavatele, snad Bulhara; měl za to, že je pojištěn, avšak ve výčtu dob pojištění toto období není uvedeno. Kromě toho stěžovatel sháněl práci prostřednictvím Úřadu práce v Kutné Hoře, kde byl veden v evidenci delší než uvedenou dobu. Stěžovatel poukázal na své vážné zdravotní problémy, zejména s páteří, které se neustále zhoršují a reálně mu znemožňují najít si práci. Okres Kutná Hora patří k okresům s nejvyšší nezaměstnaností; stěžovatel je navíc přesvědčen, že jeho neúspěchy při shánění práce souvisejí s tím, že je Rom; tuto objektivní skutečnost přitom stěžovatel nemohl nijak ovlivnit. Stěžovateli nebylo ani jednoznačně sděleno, jaká doba pojištění mu skutečně chybí a není mu známo ani období, za které dluží pojistné, aby si případně mohl shánět půjčku na zaplacení chybějícího pojistného. Stěžovatel uvedl, že se mu nepodařilo najít práci a žije jen ze sociálních dávek; částečný invalidní důchod je pro něj existenční záležitostí. Proto navrhl, aby rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 11. 2006, č. j. 43 Cad 10/2006 - 63, byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. V doplnění kasační stížnosti stěžovatel namítl, že žalovaná porušila povinnost zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřila potřebné podklady pro rozhodnutí. Stěžovatel má za to, že doba jeho pojištění byla delší, než uvádí Česká správa sociálního zabezpečení a odůvodnění kasační stížností napadeného rozsudku. V doplnění žaloby stěžovatel namítl, že pracoval v letech 1998 až 1999 pro zahraničního zaměstnavatele a byl přesvědčen, že je pojištěn. Pokud za něj zaměstnavatel pojištění neodvedl, nemůže to jít k tíži stěžovatele. K tomuto tvrzení soud nepřihlédl a ani neprovedl žádné důkazy. Závěrem stěžovatel poukázal na to, že jeho zdravotní stav se nedále zhoršuje a zhoršila se i jeho finanční situace, neboť od března

2007 již nepobírá vdovecký důchod a o jeho žádosti o sociální dávky nebylo dosud rozhodnuto.

Vyjádření žalované ke kasační stížnosti nebylo podáno.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.; rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

První důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Stěžovatel vytýká žalované i krajskému soudu nedostatečné zjištění týkající se dob jeho pojištění. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že žalovaná provedla správný výpočet dob pojištění žalobce a na jejich základě dospěla ke správnému závěru, že žalobce nesplnil tuto nezbytnou zákonnou podmínku pro nárok na částečný invalidní důchod. Podle § 44 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění se potřebná doba pojištění pro nárok na částečný invalidní důchod posuzuje podle § 40 téhož zákona. Podle § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění činí potřebná doba pojištění u pojištěnce ve věku nad 28 let pět roků. Podle odst. 2 citovaného ustanovení se potřebná doba pojištění zjišťuje o období před vznikem plné invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem plné invalidity. V případě stěžovatele bylo zjištěno, že v rozhodné době získal méně než pět let pojištění. Tvrzení stěžovatele, že pracoval pro blíže neidentifikovaného cizího státního příslušníka v přibližně stanovené době a nebylo za něj zřejmě placeno pojistné, nedává možnost provedení důkazů ohledně tohoto tvrzeného zaměstnání, protože nebylo možno jím tvrzeného zaměstnavatele dohledat. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že správní orgán může dostát své zákonné povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci jen za situace, kdy to relevantní údaje stěžovatele dovolují. Nelze na žalované požadovat, aby získala konkrétní údaje ohledně tvrzeného zaměstnání stěžovatele na základě tvrzení, že ho v letech 1998 až 1999 přibližně 18 měsíců zaměstnával cizí státní příslušník, snad Bulhar. Žalovaná proto nepochybila, pokud z uvedených nekonkrétních údajů uvedené tvrzení stěžovatele nezohlednila ve výši odpracované doby. Přesvědčení stěžovatele, že jako Rom neměl úspěch při shánění zaměstnání, nemůže ovlivnit správný závěr žalované i soudu prvního stupně ohledně doby trvání zaměstnání žalobce. Žalovaná i soud správně započítaly dobu vedení žalobce u úřadu práce v době maximálně tří let; žádné další doby pojištění žalobce nebylo možné na základě tvrzení žalobce započíst. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. tedy není dán.

Další důvod kasační stížnosti je uveden v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudu prvního stupně, která může spočívat v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě též v jiné vadě řízení, mohla-li mít tato vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Stěžovatel spatřuje pochybení soudu v tom, že nepřihlédl k tvrzení, že stěžovatel byl zaměstnán u zaměstnavatele – cizího státního příslušníka a očekával, že za tuto dobu bude

mít zaplacené pojistné. Podle názoru Nejvyššího správního soudu se krajský soud dostatečně vypořádal s tím, že stěžovatel nesplnil potřebnou dobu pojištění, což je zákonná podmínka nároku na částečný invalidní důchod. Soud zhodnotil doby pojištění, jež žalobci započítala žalovaná, a konstatoval, že žalobce nijak nedoložil, že by získal další relevantní doby pojištění. Podotýká se, že dobu vedení žalobce jako uchazeče o zaměstnání u úřadu práce lze hodnotit toliko v období tří let před vznikem nároku; poukaz žalobce na to, že takto byl veden po období delší, tedy nemá právní význam. Soud se řádně vypořádal s tím, že podmínky nároku na částečný invalidní důchod jsou částečná invalidita a dále potřebná doba pojištění, kterou žalobce v souzené věci nezískal. I při ústním jednání žalobce připustil, že není schopen doložit, že získal potřebnou dobu pojištění. Krajský soud se pak v odůvodnění svého rozhodnutí dostatečně vypořádal s tím, že žalovaná postupovala správně, pokud za této situace žádost žalobce o částečný invalidní důchod zamítla s odůvodněním, že žalobce je sice částečně invalidní, avšak nesplnil potřebnou dobu pojištění. Poukaz žalobce na zhoršování zdravotního stavu a na skutečnost, že mu již není vyplácen vdovecký důchod, nelze zohlednit, neboť se jedná o situaci vzniklou po vydání napadeného rozhodnutí; správní soudy však při přezkumu rozhodnutí správního orgánu vycházejí ze skutkového a právního stavu ke dni vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Pokud jde o přesvědčení stěžovatele, že za něj bulharský zaměstnavatel měl platit pojistné, pak soud poukazuje na to, že stěžovatel v řízení před žalovanou ani před soudem prvního stupně toto své zaměstnání blíže nespecifikoval (viz výše). Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že ani důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není dán a proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v dané věci náhradu nákladů řízení nelze přiznat. Stěžovateli byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 5 x 500 Kč za pět úkonů právní služby – spočívajících ve třech poradách s klientem (ve dnech 1. 3. 2007, 12. 3. 2007 a 28. 3. 2007), v sepsání kasační stížnosti ze dne 1. 3. 2007 a v sepsání doplnění kasační stížnosti ze dne 28. 3. 2007 a 5 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 2, § 7, § 11 odst. 1 písm. c) a d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. Odměnu za přípis, v němž advokátka vyčíslila svou odměnu, soud nepřiznal, neboť se nejednalo o podání ve věci. Celkem tedy odměna advokátky činí 4000 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. srpna 2007

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

